

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XXVIII. De Sepulturis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

Ecclesie. Quibus & aliis non obstantibus, videtur Joanni Andree sustinenda consuetudo, in c. Nemopotesi 79. n. 3. & seqq. De R. L. in 6. propterea quod consuetudini sit vis derogandi Canonibus, secundum dicta sup. De consuet. nu. 8. si non tendat in detrimentum Ecclesie: hæc autem non tendit, cum solum præjudicet successori, cuiusdem jus post mortem reservatum. Adferit ipse super hac re fuisse antiquas Decretales: nec esse omnino improbandam talem consuetudinem patet ex Constitutione Jo. xxii. in Extravag. Suscepti De elect. qui eam ad moderationem redegit & restrinxit, ut saltem aliqua pars primi aut secundi anni successori adsignetur. Verum ea Constitutio in Regionibus præsertim Ultramontanis vel non recepta, vel usu & consuetudine abrogata, & prædicta consuetudo in usu remansit, ut patet ex variis Doctorum responsis. Oldrad. Cons. 140.

16 De reform. consuetudinem & statuta, quibus successor in beneficio gravari solet, tempore admissionis, & institutionis. Et secutus Pius V. insistentes Tridentini vestigiis, Constitutione suâ editâ anno 1576. incip. *Durum nimis*, eadem improbat, non obstante confirmatione Apostolica, aut tempore immemoriali, aut etiam quod juramento sunt confirmata, ipsa juramenta irritans; & tantum permittens, si fructus ultra semestre fabricæ, aut alterius pii loci usibus reperiantur concessi, dimidiam partem fabricæ aut alii pio loco attribui, reliquam dimidiam fructuum anni concedi successor.

TITULUS XXVIII.

De Sepulturis.

SUMMARIUM.

1. Sepeliri quo in loco quis debeat.
2. Sepulturam eligere cuique licet.
3. Inducere quem ad eligendum non licet.
4. Mulier sepelienda cum viro.
5. Pater liberis impuberibus sepulturam eligit.
6. Portio Parochialis qua dicatur.
7. Sepultura Ecclesiastica quibus debita, vel non.
8. Infidelibus & hæreticis deneganda.

9. An excommunicato non vivando?
10. Occultè excommunicato non deneganda.
11. Hæres ad damna ex delicto defuncti datur & quatenus teneatur.

VT habetur ratio bonorum defuncti ex testamento, sive ab intestato in corpore habenda; quod sepeliendum in hoc sacro, propter participationem precum, quibus pro defunctis funduntur, can. Cum gratia 17. & can. Non assememus xlii. q. 2.

Sepeliendus quisque in loco, in quo Sacramenta percipit, etiam alibi fortè in curia, & c. 3. h. e. in 6. Alienum parochianum sepeliendo restituit & corpus, si peratur, & quod percipit nomine percipit.

Licet tamen alibi eligere sepulturam, licet ex d. e. 3. Exceptis Religiosis, qui curiam vel aut nolite non habeant, nec el. thonen, sepeliendi sunt in suis Monasteriis; nisi loci ab his absint, c. 5. eod. in 6. Wam. Cap. nu. 3. h. e.

Est autem strictè inhibitorium, inducens quem ad eligendam penes se sepulturam, hoc obstringere pacto, juramento, vel alio interpositâ, ut & impedit, eadem sepulturam immutare. Quo casu & corpus restituitur sive parochie intra decem dies, omniaque occasione sepulturæ percepta, c. 1. eod. in 6. ab Ecclesia, & cœmetæria eorum, manent sub interdicto, donec restitutio sit facta.

In sepulturis majorum alibi positus quis sepelitur, c. 1. h. e. * Mulier cum viro sepelienda. Si plures habuerit, cum posterior quod ejus domicilium & honorem retinet, vel posset hoc videri unioni dandum, cum maritus cum uxore sepeliatur. Abbas c. 7. h. e. Si tamen verus fuerit maritus, & alibi sepulturam non elegerit, d. c. 3. * Pater impuberibus liberis sepulturam eligit, si ita fuerit consuetudo loci, non alias, d. c. 1. h. e. 4. eod. h. e. Pubes quisque eam sibi eligit, d. c. 1. h. e. 1. h. e. Licet eod. in 6. etiam in Monasteriis, quibus privilegium est concessum, c. In nostris 10. de p. si ei per pactum cum Parocho sit derogatum, c. fin. De pactis in 6. Quod sustinetur, cum hæc revertamur ad jus commune, quo non licet Monachis recipere alienos parochianos, c. De pactis in 6.

6 Electa autem alibi, quam in propria parochia, sepultura, debetur propriae Ecclesiae eorum, quae relicta sunt loco, in quo electa sepultura, portio tertia aut quarta, major aut minor, pro loci consuetudine, *c. 1. s. & 9. h. t.* quae vocatur Parochialis. Quam portionem sibi non adrogat Ecclesia, in qua sunt parentum sepulchra, si ea dimissa alibi eligatur sepultura, sed debetur ei, in qua defunctus solitus erat audire divina, *c. 2. in 6. Ex relicto Ecclesiae, in qua quis non sepelitur, non est praestanda haec portio Ecclesiae parochiali, secundum Innoc. in c. 2. h. t.* quia tantum praestanda ex iis, quae causa sepulturae & funeris relinquuntur. Quo modo nec debetur ab eo, qui sanus intrat Monasterium, se suaeque ei dedicando, *c. 2. h. t.* Nihil obstat *d. c. 2.* quia loquitur, quando quis morbo adfectus intrat, & ex eo moritur, ut recte ibi supplet Glos. idque ne fiat fraus propriae Ecclesiae. Cessabit etiam quarta istius ex actio, si Ecclesiae parochiali tantumdem sit relicta, quia non videtur laici, quod & dicunt, si aliquid sit relicta; cum condicione tamen sit contenta illa portio, & acceptaverit, juxta *e. Officii 14. sup. De testam.* Quamvis aliqui putent tenere relicta, & esse locum actioni ad supplementum. Relicta fabricae, pro cereis, ornamentis, divino ministerio celebrando, & aliis, ut non diminuantur per portionem Episcopalem, uti dictum sup. *De testam.* ita nec parochialiam.

7 Dicta de sepeliendo cadavere humano in loco sacro, locum habent in baptizatis, & in fide orthodoxa mortuis, etiam repente & casu, *c. Ex parte 11. h. t.* ne talis privationem iustae sepulturae sentiat, non sine nota; qui publice non tam praesumitur nocens, quam bonus. Nisi sibi manus violentas intulerit, *d. c. 11. ubi Gl. V. non sponte,* cum homicidium sui sit peccatum mortale; aut in peccato mortali occisus fuerit, ut furto, latrocinio, *c. 2. inf. De furtis.* Quod & dicendum viderur in defunctis cum notorio peccato mortali: quo adfectis sepultura sacra non tam absolutioem quam majorem damnationis cumulum adfert, *d. can. Cum gravia xii. q. 2.*

8 Infidelibus, [quo nomine & veniunt Christianorum liberi non baptizati,] haereticis, excommunicatis, terram sanctam denegatam esse certum est, quorum etiam of-

sa, si internosci possint, eruenda & procul a sacris locis abjicienda, *c. Sacris 12. h. t. & can. Ecclesiam 27. cum seq. De consecrat. Dist. 1.* Vid. Card. Baron. *tomo xi. ad an. 1034. s. 17.* ne loca sacra polluant, ut dicitur infra *Tit. 40.* Quibuscumque enim non communicamus vivis, nec cum iisdem mortuis communicandum. Qui tales scienter sepeliunt, ipso jure excommunicationem incurrunt, *Clem. 1. h. t.* ubi eadem pena manet sepelientes nominatim interdictos, & usurarios manifestos.

Quaeritur autem, An excommunicatus non vitandus, juxta Bullam Martini Quinti, de qua infra, possit sepeliri in loco sacro? R. Ita adferre Navarr. *Conf. 4. h. t.* ex ratione quod per istam Bullam liceat fidelibus communicare cum talibus excommunicatis, uti in vita, ita & in morte, ducto argumento à contrario ex *d. c. Sacris h. t.* Facit, quod prohibitio non communicandi non cadat in excommunicatos, sed in alios fideles, quibus non aliter est prohibita communicatio per sepulturam, quam quolibet alia, *c. Episcoporum 8. De privil. in 6.* ut haec permilla etiam illa dicenda sit permilla. Facit &, quod violatio sit in prohibita communicatione, qua limitata, limitatur & violatio. Dubia tamen mihi videtur haec opinio Navarr. cum communicatio cum tali excommunicato non alias à Martino V. sit permilla, quam ut faceretur timoratis conscientiae: ut minime relever ipsos excommunicatos, uti & Bulla ipsa exprimit. Quae ratio cum tantum habeat locum in vita, non extendenda decisio dictae Bullae ad eam, quae fit post mortem, contra jus antiquum, cuius correctio non est inducenda, si non sit expressa. Atque haec posterior opinio videtur etiam tutior, cum agatur non tantum de communicando, sed de violatione loci, qui polluitur per ejusmodi sepulturam. Uti & violatur per sepulturam infantis non baptizati; infidelis, qui non vitandus: uti & haeretici sepulti. Ut permilla communicatio inter vivos non tangat sepulturam, quae spectat ad locum sacrum, in quo reponi eum, quem constat publice, uti praesupponitur, esse excommunicatum, est indecens, *d. can. Cum gravia.* Quo facit, quod peccato mortali adfectus non sit sepeliendus in loco sacro, cum ea res non tam

levet sepulturam, quam graves, uti paulò antè dictum. Ubi aliqui excipiunt, nisi dederit signa pœnitentiæ: minus rectè, cum id nihil faciat ad forum exterius, de quo agimus, si non sequatur absolutio, quæ etiam post mortem sequi potest, in casu, quo de pœnitentiâ constat. * Occultè excommunicato deneganda non est sepultura; cum & occulto peccatori non sit denegandum Sacramentum Eucharistiæ, nam cum privatio sepulturæ sit publica, requirit & publicam causam, ne alias pœnæ delictum excedat, & qui habetur bonus, hac via infametur. Excommunicato propter crimina, ut homicidium, incestum, percussionem violentam Clericorum, etiam Ecclesiarum violationem, si in extremis agens & pœnitens absolutus fuerit, terra sancta non est deneganda, c. *fin. hoc rit. & c. 5. inf. De rapto. ubi* hæredes dicuntur monendi; & censura Ecclesiastica compellendi ad satisfactionem damnorum per facinora defuncti contra iustitiam aliis illatorum.

I Ubi quaeritur, An hoc procedat simpliciter? R. Jure civili non alias teneri hæredem ex delicto defuncti, quam quatenus ad eum pervenit, aut à defuncto lis est contestata, l. *unica C. Ex del. defuncti in quant. hæred. conven. & Insti. De perpet. & temporal. a. 7.* Jure Canonico hanc rem esse controversam, tamen communjorem & veriorè videri sententiam, hæredem teneri ad omnia damna per delictum defuncti data indistinctè, quatenus s. re substantia relicta, per text. in d. c. *fin. & ibi Gl. communiter recepta. & in d. c. 5.* Verum eam sententiam ita accipiendam putat Abbas, si defunctum pœnituerit; quasi tunc ex cautione ejus teneantur hæredes, quod alias pœnitentiâ non accipiat, nisi promissa satisfactione, non etiam si impœnitens decesserit, per text. in d. c. *fin. & d. c. 5.* quorum uterque loquitur in casu pœnitentiæ. At verò ratio dictorum textuum non est fundata in pœnitentiâ delinquentis, sed in exoneratione conscientie ejus, qui ut tenebatur actione ex maleficio ad damni refusionem, ita & hæredem relinquere obligatum, ad quem transeunt obligationes activæ & passivæ. Quæ ratio tam habet locum in hærede ejus, qui impœnitens est defunctus, quam qui pœnitens, cum ea res non minuatur jus alteri quaesitum. Facit pro hac parte text. in c. *Una nos 9. inf. De u-*

sur. ubi, non facta distinctione inter pœnitentem & non pœnitentem, dicuntur utriusque hæredes cogendi ad restitutionem usurarum. Non rectè quis objicit, agi quasi ex contractu, nam idem in hærede furis, & aliorum, qui eundo non minus obligantur, quam uterque si pro 7. & 9. D. *De condic. furt.* Nec obstat quod mutuum sit contractus, cum uterque exactio veniat citra naturam contractus maleficio. Covarr. 3. *Var. c. 3. n. 7. sub lit. C. l. r. s. fin. q. 15. n. 16.* & Vaquius *Illustr. Covarr. 90. n. 27. ubi alii allegantur.*

TITULUS XXIX. De Parochiis & alienis Parochianis

SUMMARIUM.

1. Parochia & Parocia unde dista.
2. Sacramenta in sua quisque parochia parati.
3. Missa similiter in propria parochia audiri.
4. Missa audienda diebus Dominici & Festi.
5. Festo locali quinam teneantur audire Missam.
6. Peregrini, veluti Studiosi, an & quatenus teneantur.
7. Missa integra an audienda sub peccato?
8. Pars omissa in una Missa an & qualiter compleri in alia possit.
9. Missa qua intentione attentione, audiri.
10. Evangelium stando audiendum.
11. Quæ causæ excusent ab auditione Missæ.

DE Parochiis superius facta mentio, plenius hic subjungitur. * Dicta videtur vel à præbendo Sacramenta, ducto enim à verbo Græco *παρῆκον*, id est præbens, secundum alios, à verbo *παροικία*, id est parocia, unde voluit legendum esse Parocia. Designat verò loci Ecclesiam, quam quisque tenetur ratione domicilii.

Quisquis autem Sacramenta in sua Parochia accipit, præcipue pœnitentiæ; non etiam in aliena, cum alieno Parocho non suscipiatur in alienum parochianum, sine qua tenet absolutio: uti & matrimonium iudicandum non nisi coram suo Parocho, ex Concilio Trid. decreto de quo infra lib. IV. Vagabundis quicumque conferuntur Parocho, & eorum